

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет

МАТЕРІАЛИ
ІХ Міжнародної
науково-практичної конференції
студентів та молодих науковців
„НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО
ОЧИМА МОЛОДИХ”

Частина 1. Психолого-педагогічний напрям

18 травня 2016 року
м. Рівне

ББК 72
УДК 001+37+316.3
Н-34

**НАУКА, ОСВІТА, СУСПІЛЬСТВО ОЧИМА
МОЛОДИХ: Матеріали ІХ Міжнародної науково–
практичної конференції студентів та молодих
науковців. Частина 1. Психолого-педагогічний
напрям. - Рівне: РВВ РДГУ.- 2016.- 165 с.**

Програмний комітет:

Постоловський Руслан Михайлович – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ– голова оргкомітету;

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи РДГУ – заступник голови оргкомітету;

Батишкіна Юлія Валеріївна – кандидат технічних наук, доцент– заступник голови оргкомітету;

Войтович Ігор Станіславович – доктор педагогічних наук, професор;

Гон Максим Мойсейович – доктор політичних наук, професор;

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор;

Петрівський Ярослав Борисович – доктор технічних наук, професор;

Сяський Андрій Олексійович – доктор технічних наук, професор;

Бабич Степанія Михайлівна – кандидат технічних наук, доцент;

Виткалов Сергій Володимирович – кандидат мистецтвознавства, доцент;

Воробйова Ірина Анатоліївна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Галуха Любов Юріївна – кандидат історичних наук, доцент;

Дичківська Ілона Миколаївна – кандидат педагогічних наук, професор;

Мельник Віра Йосипівна– кандидат географічних наук, доцент;

Мороз Ігор Петрович – кандидат фізико-математичних наук, доцент;

Музичук Катерина Петрівна – кандидат технічних наук, доцент;

Павлова Наталія Степанівна– кандидат педагогічних наук, доцент;

Сілкова Галина Василівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Ставицька Олена Григорівна – кандидат психологічних наук, доцент;

Суржук Тетяна Борисівна – кандидат педагогічних наук, доцент;

Хижнякова Надія Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 28.04.2016р.)

використання теоретичних знань дає змогу оволодіти також методологією аналізу ситуації, набути досвіду, чого інші методики не забезпечують з такою ж ефективністю [1, с.100].

Кейс-метод ґрунтується на принципах, які фактично змушують переглянути ролі викладача і студента. Зобов'язання викладача при застосуванні кейс-методу полягає в тому, щоб створити в навчальній аудиторії такі умови, які б дозволили розвинути у студента вміння критично мислити, аналізувати, спонукати до того, щоб в процесі дискусії поділитися власними думками, ідеями, знаннями та досвідом. Зобов'язання студента полягає в тому, щоб, збагачуючи своєю творчою енергією навчальний процес, прийняти на себе частку відповідальності за його результативність. При цьому вони повинні усвідомлювати, що викладач знаходиться в аудиторії для того, щоб допомогти їм, і студенти мають скористатися цим повною мірою, проте основна відповідальність за те, чому вони навчилися, лежить на них.

Індивідуальний аналіз кейсу та його обговорення в групі дають набагато більші можливості для розвитку фахової майстерності, ніж заучування підручника чи конспекту лекцій. Даючи студентам завдання у формі кейсів, ми відкриваємо їм значно більшу можливість поділитися своїми знаннями, досвідом і уявленнями, тобто навчитися не тільки у викладача, а й один у одного.

Такий метод піднімає впевненість студентів у своїх здібностях. Вони активно вчать слухати один одного і точніше висловлювати свої думки. У свою чергу, із запровадженням у навчальний процес методу аналізу конкретних ситуацій, викладачі отримують можливість самовдосконалюватись, по-іншому мислити й оновлювати власний творчий потенціал без особливих матеріальних та часових затрат. Внаслідок використання кейс-методу викладачі вищих навчальних закладів не просто передають знання, як під час традиційних методів навчання, а вчать здатності справлятися з унікальними і нестандартними ситуаціями, зосереджуючи свою увагу на навичках аналізу та прийняття рішення.

Список використаних джерел

1. Стрельников В.Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі: модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МПК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. – Полтава: ПУЕТ, 2013. – 309 с

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Вознюк В. П., магістрант

**Козлюк О. А., кандидат педагогічних наук, доцент
Рівненський державний гуманітарний університет**

Проблема творчого розвитку особистості в сучасному світі стоїть досить гостро. Це націлює науковців і практиків на пошук механізмів та способів розвитку в дітей таких особистісних властивостей як допитливість, ініціативність, самостійність, креативність, винахідливість, розширення їхнього творчого потенціалу.

Як відомо, одним із основних завдань дошкільного навчального закладу, на що, зокрема, спрямовує чинна програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років «Дитина», є забезпечення належних умов для повноцінного, своєчасного й різнобічного розвитку дитини з метою виховання ініціативної, творчої особистості [6].

Л. Віготський, досліджуючи проблеми творчості, відзначав, що в дошкільному віці розвивається здатність іти від думки до дії, що робить можливою творчу діяльність. Психолог вважав, що одним з найважливіших питань дитячої психології та педагогіки – є питання про розвиток творчості і про значення творчої роботи для загального розвитку і змужніння дитини. Уміння з елементів створювати ціле, комбінувати старе у нові поєднання і становить основу творчості [1, с. 237].

Проблемою розвитку творчості займався багато дослідників, зокрема Н. Ветлугіна, Л. Віготський, В. Єзекєєва, Н. Зубарева, М. Івашиніна, Б. Теплов, Є. Фльоріна та ін. Окремі праці присвячені дослідженню власне питання розвитку дитячої творчості (Д. Богоявленська, Ю. Гільбух, В. Клименко, М. Поддьяков та ін.).

Нині спостерігається переорієнтація дослідників на вивчення якісних особливостей дитячої творчості. Встановлено факт своєрідності цих процесів у дитини і дорослого, а також робляться спроби виокремити й описати різні етапи їхнього розвитку.

Учені (Н. Ваганова, Л. Венгер, Н. Ветлугіна, В. Давидов, О. Дьяченко, Т. Казакова, Т. Комарова, В. Котирло, С. Кулачківська, В. Мухіна, Л. Парамонова, М. Поддьяков та інші) довели, що дошкільний вік є сензитивним періодом у розвитку творчої особистості. Зокрема, дослідниця Г. Григор'єва, вказує, що дошкільний вік сензитивний для розвитку не тільки образного мислення, але й уяви, психічного процесу, який становить основу творчої діяльності. Однією з основних вимог розвитку творчої особистості дошкільника є широкий підхід до вирішення проблеми (творчість, стиль життя). Дорослий повинен створювати всі умови для того, щоб дитина сама могла вести пошуково-дослідницьку діяльність, вирішувати різні питання по-своєму [2].

О. Кульчицька розглядає творчість як розумову й практичну діяльність, результатом якої є створення оригінальних, неповторних цінностей, виявлення нових фактів, властивостей, закономірностей, а також методів дослідження і перетворення матеріального світу або духовної культури; якщо ж він новий лише для його автора, то новизна суб'єктивна і не має суспільного значення [4].

Навчальна діяльність є одним із засобів формування творчості дитини. Шлях до розвитку творчості – це процес оволодіння навичками. Проте не можна вважати, що спочатку треба навчити дитину, а потім розвивати її творчі здібності. На думку Г. Абрамової, творчий початок пронизує процес засвоєння навичок [3]. Особливість творчості в дошкільному віці полягає у тому, що дитина творить постійно. Вона творить світ і себе в ньому. Творчість захоплює, окрилює, допомагає почуватися успішним.

В. Моляко наголошує на тому, що формувати творчість необхідно такими засобами, які сприяють розвитку мисленевих дій, творчого мислення, зокрема за допомогою розв'язання творчих завдань. Варто зауважити, що систематичне та правильно організоване навчання, на думку психолога, розширює можливості розвитку творчої

діяльності [5].

Навчальна діяльність сприяє розвитку творчих здібностей дитини. У дошкільному закладі діяльність дитини обмежена ознайомленням з довкіллям, дитині не дається система наукових понять. Навчальна діяльність не тотожна засвоєнню, оскільки знання, уміння і навички дитина може отримувати і поза нею – у грі, праці, самостійній творчості. Однак, лише у навчальній діяльності можливе засвоєння системи теоретичних понять як форми суспільного досвіду. Навчальна діяльність дітей розвивається на основі усвідомленого визначення ними способу дій. Тому не менш важливою її передумовою є оволодіння дошкільниками загальними способами дій, тобто такими способами, які забезпечують розв'язання творчих або пізнавальних завдань.

Метою нашого дослідження було теоретичне обґрунтування та експериментальна перевірка педагогічних умов розвитку творчості дошкільників в умовах навчальної діяльності.

Аналіз досліджень з проблеми розвитку дитячої творчості дозволив виокремити такі педагогічні умови, за яких, на нашу думку, можливий ефективний розвиток творчості в навчальній діяльності. До них відносяться: врахування вікових та індивідуальних особливостей; створення належного середовища та наявність цілеспрямованого впливу з боку вихователя; стимулювання емоційно-почуттєвої сфери; створення предметно-розвивального середовища, яке сприятиме розвитку творчих здібностей, удосконалення вміння дитини використовувати за призначенням предмети та заняття; сприяння дієвості уяви і фантазії; використання творчих завдань та задач у процесі навчання.

Здійснюючи експериментальну перевірку педагогічних умов, ми виходили з розуміння творчості як процесу комбінування образів творчого мислення та уяви, реалізації творчих здібностей, що підпорядковані певному завданню. Також ми враховували, що успішне виконання творчих завдань має в основі правильне розуміння, усвідомлення його умов, проектування, формування задуму та продуктивне його втілення. А запорукою успішного виконання завдань є наявність у дітей досвіду, певного обсягу знань, творчих мисленнєвих дій та уяви.

З метою виявлення рівня розвитку творчості дітей старшого дошкільного віку був використаний комплекс методик: «Неіснуюча істота» (адаптована методика І. Білої); «Як врятувати зайчика» (адаптована методика В. Синельникова, В. Кудрявцева); «Домалою фігурою» («Домальовування фігур-еталонів», адаптована методика Торренса).

Результати проведення констатувального етапу експерименту засвідчили, що у дітей старшого дошкільного віку в основному переважає середній та низький рівень розвитку творчості. Зокрема, високий рівень було виявлено у 16,6% дітей ЕГ і 15,8% – (КГ). До середнього рівня було віднесено 41,7% дітей ЕГ і 45,8% КГ, відповідно до низького рівня – 41,7% ЕГ і 38,4% КГ.

Разом з тим, аналіз практики роботи вихователів дошкільних навчальних закладів засвідчив, що вони недооцінюють можливості навчальної діяльності у розвитку творчості. В основному розглядають її як діяльність у ході якої діти отримують нові знання, формуються певні уміння та навички, забуваючи про можливий творчий характер навчальної діяльності. Розвиток творчості дітей дошкільного віку буде ефективним лише в тому випадку, якщо це буде цілеспрямований процес, у ході якого вирішується ряд педагогічних завдань, спрямованих на досягнення кінцевої мети.

З метою реалізації педагогічних умов розвитку творчості у дітей старшого дошкільного віку в навчальній діяльності була використана програма ДеТКа («Дитяча творча конструктологія» І. Білої). Один із головних шляхів підвищення ефективності навчально-виховного процесу полягає у використанні програм, що передбачають виконання дітьми цікавих, корисних і посильних творчих завдань. Систематичне використання в процесі навчання творчих задач спеціалісти Т. Кудрявцев, В. Моляко називають найбільш ефективними серед усіх інших засобів розвитку творчого мислення особистості, підвищення ефективності оволодіння знаннями, набуття вмінь і навичок [5]. Ми погоджуємося з цією думкою, тому зміст запропонованої програми експериментального навчання, втілений у серію спеціальних творчих завдань, творчих ігрових вправ (інформаційно-рецептивних, репродуктивних, дослідницьких та евристичних), що проводились у груповому режимі за кількома тематичними блоками.

Перший блок програми передбачає збагачення знань дітей відомостями про джерела винахідництва, прийоми пошуку розв'язків задач та включає пояснення особливостей творчих дій; виклад відомостей про застосування механізмів пошуку ідей у реальному житті; аналіз прикладів стратегій конструювання (у казках, під час спостереження тощо).

Другий блок програми допомагає закріпити отримані знання та передбачає гармонійний розвиток усіх компонентів творчої мисленнєвої діяльності дошкільників. Весь комплекс запропонованих завдань сприяє становленню основ адекватного розуміння пред'явлених задач, розвитку навичок формування гіпотези, творчого задуму розв'язання та його втілення.

У третьому блоці увага дітей фіксується на оволодінні прийомами та методами розв'язання творчих задач. Дітям старшого дошкільного віку пропонувались задачі на конструювання, що мають на меті практичне ознайомлення з різними творчими стратегіями. Вправлення у кожній творчій стратегії передбачає фактично виявлення реальних творчих нахилів, переважаючих тенденцій використання тієї чи іншої стратегії, про закріплення цієї тенденції в навчальній діяльності, а також про пошуки можливостей розширення його пошукового творчого діапазону [5].

Аналіз результатів дослідження засвідчив позитивну динаміку в розвитку творчості старших дошкільників в умовах навчальної діяльності. Запропоновану програму експериментального навчання у розвитку творчості дітей старшого дошкільного віку можна вважати ефективною, оскільки, повторне діагностування засвідчило, що в експериментальній групі кількість дітей з високим рівнем розвитку творчих здібностей збільшилася на 10%, у той час як у контрольній групі лише на 4,2%. Кількість дітей з високим рівнем в експериментальній групі складає 26,7%, а в контрольній – 21,6%; з середнім рівнем сформованості творчих здібностей в експериментальній групі – 51,7%, у контрольній – 45,0%; з низьким рівнем в експериментальній – 21,6%, у контрольній – 33,4%.

Таким чином, розвиток творчої особистості дошкільника – одне з пріоритетних завдань сучасного

дошкільного навчального закладу. Аналіз психолого-педагогічної літератури і вивчення досвіду діяльності вихователів дошкільних навчальних закладів засвідчують, що для ефективного протікання процесу розвитку творчої особистості дошкільника необхідне відповідне керівництво з боку вихователя, готового цілеспрямовано і цілісно здійснювати цю діяльність.

Один із головних шляхів підвищення ефективності навчально-виховного процесу полягає у використанні програм, що передбачають виконання дітьми цікавих, корисних і посильних творчих завдань. Систематичне використання в процесі навчання творчих завдань та задач є ефективним засобом розвитку творчого мислення особистості, підвищення ефективності оволодіння знаннями та навичками. У свою чергу, навчально-виховний процес у дошкільному навчальному закладі повинен бути орієнтований на стимулювання творчості і формування творчої активності кожної дитини.

Список використаних джерел

1. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте / Л.С. Выготский // Выготский Л.С. Психология развития ребенка. – М.: Смысл-Эксмо, 2003. – С. 235-326.
2. Гулько Ю.А. Ранний розвиток здібностей дітей: аналіз методик / Ю.А. Гулько // Обдарована дитина. – 2010. – № 3. – С.46-58.
3. Гулько Ю.А. Розвиток творчого потенціалу дошкільників / Ю.А. Гулько // Обдарована дитина. – 2005. – №6. – С. 47 – 52.
4. Кульчицька О.І. Діагностика рівня розвитку творчих здібностей / О.І. Кульчицька, Л.Г. Чорна // Обдарована дитина. – 2003. – №4. – С. 13-28.
5. Моляко В.А. Психология творческой деятельности / В.А. Моляко. – К.: Знание, 1988. – 48 с.
6. Програма виховання і навчання дітей від 2 до 7 років «Дитина» / Наук. кер. О.В. Проскура, Л.П. Кочина та ін. – К.: Вид-цтво Ранок, 2012.
7. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка: підручник / Т.І. Поніманська. – 3-ге вид., доповн. – К.: Академвидав, 2015. – 448 с.

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗАСОБІВ ПРОБЛЕМНО-ЗМІСТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ З ФІЗИКИ

*Галатюк М. Ю., кандидат педагогічних наук, доцент
Рівненський державний гуманітарний університет*

Постановка проблеми. Відомо, що навчальна діяльність є процесом розв'язування навчальних задач, а її моделювання зводиться до моделювання процесу розв'язування задач. Отже, навчальна задача є основним детермінуючим чинником навчальної діяльності.

У контексті розвитку навчально-пізнавальної компетентності важливо визначитися стосовно засобів проблемно-змістового забезпечення навчально-пізнавальної діяльності. Ми вживаємо термін „проблемно-змістове забезпечення”, щоб підкреслити спосіб представлення змісту навчального матеріалу, а саме, за допомогою навчальних проблем, формалізованих у навчально-пізнавальних завданнях і навчально-пізнавальних задачах.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відповідно до цього, у фокус нашої уваги попадають поняття „навчально-пізнавальне завдання” і „навчально-пізнавальна задача”. Очевидно, що розкрити їхній зміст можна, поглянувши на них лише крізь призму таких споріднених понять, як „завдання”, „задача”, „пізнавальне завдання”, „навчальне завдання”, „навчальна задача”, „пізнавальна задача”, які часто використовуються у психолого-педагогічній літературі в різних контекстах і мають неоднозначне тлумачення.

Аналіз літературних джерел [1; 2; 3; 4] показує неоднозначність тлумачення поняття „задача”, а також неабиякий інтерес до нього в психолого-педагогічних дослідженнях. Прояв зацікавленості до суті поняття „задача” викликано відсутністю його однозначного тлумачення і чітких меж, які дали б можливість розрізнити поняття „задача” і „завдання”. Мабуть це пояснюється широкою різноманітністю видів задач і завдань, кожне з яких характеризується своїми особливостями.

Завдання нашого дослідження – визначити основні засоби проблемно-змістового забезпечення навчально-пізнавальної діяльності у процесі вивчення фізики; розглянути їх диференціацію та класифікацію у контексті розвитку навчально-пізнавальної компетентності старшокласників.

Виклад основного матеріалу. Особливість задачі полягає в тому, що в ній явно або латентно представлені вказівки щодо розв'язку. Отже, в загальному випадку навчальна задача виконує детермінуючу функцію – визначає предмет, ціль, засоби і процедуру діяльності.

У психолого-педагогічній літературі та навчальних підручниках терміну „задача” часто приписують різноманітні завдання та вправи. Завдання розуміють як наперед визначений, запланований для виконання обсяг роботи, а також як мету, до якої прагнуть [2, с. 378]. Найчастіше межа, що розділяє ці поняття полягає у проблемності, яка притаманна задачі.

Під навчальними завданнями розуміються також „різноманітні за змістом і обсягом види самостійної навчальної роботи, які виконуються учнями за вказівками учителя” [3, с. 170].

З наведених означень видно, що завдання по своїй суті є ширшим поняттям ніж задача, хоча б тому, що виконання завдання може включати в себе розв'язування задачі.

На наш погляд, завдання визначає мету і зміст діяльності, але, на відміну від задачі, не завжди визначає умови досягнення цієї мети. Ми говоримо „не завжди”, маючи на увазі, що, наприклад, у завданні: „Розв'язати задачу № 23 із збірника задач...” умови досягнення мети визначені, але вони визначені не в змісті самого завдання, а в змісті задачі, яку необхідно розв'язати. Таким чином, завдання передбачають здійснення різноманітних видів діяльності: практичного, творчого, інтелектуально-методологічного характеру, у тому числі і розв'язування задач. Іншими словами, змістом завдання, поміж інших варіантів, може бути розв'язування задачі.

У діяльності учителя завдання – це засіб за допомогою якого організовується навчально-пізнавальна

ЗМІСТ

Молодий педагог

ПЕРЕДНЄ СЛОВО.....	3
Бабич Л. В., Поліщук Н. В. ПРОФЕСІЙНИЙ САМОРОЗВИТОК МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	5
Бецель О. В., Бричок С. Б. ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	7
Белова Ю. Ю., Онищенко С. В. ПРО ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ СТУДЕНТАМИ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ.....	9
Богданович Ж. В., Никонова Л. Е. ОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ СРЕДА КАК УСЛОВИЕ БЕЗОПАСНОГО РАЗВИТИЯ РЕБЕНКА.....	10
Брончук О. Л., Дупак Н. В. РОЗВИТОК ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	11
Васерук Є. Л., Янцур М. С. РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ (ДЕРЕВООБРОБКА) З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПРОЕКТУВАННЯ	13
Василенко О. Н., Литвина Н. В. ИНФОРМАЦИОННАЯ ОТКРЫТОСТЬ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ КАК УСЛОВИЕ ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ С СЕМЬЕЙ	15
Вершинська О. Б., Дейнега О. В. КЕЙС-МЕТОД У ФОРМУВАННІ САМООСВІТНЬОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МАРКЕТОЛОГІВ.....	16
Вознюк В. П., Козлюк О. А. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ В УМОВАХ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	17
Галатюк М. Ю. ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ЗАСОБІВ ПРОБЛЕМНО-ЗМІСТОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ З ФІЗИКИ	19
Галатюк Т. Ю. НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ І МЕТОДОЛОГІЧНА КУЛЬТУРА СТАРШОКЛАСНИКІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ.....	21
Гамера О. А., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	22
Гвоздарева О. С., Горбатова Е. В. ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКОГО ОТНОШЕНИЯ ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА К ОКРУЖАЮЩЕМУ МИРУ	24
Герасимчук В. Л. ІСТОРИЧНІ ВИТОКИ ФОРМУВАННЯ САНІТАРНО-ГІГІЄНИЧНИХ НАВИЧОК ДІТЕЙ НА ЗАКАРПАТТІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.).....	25
Гетьман О. П., Захарчук З. О. ПРО ЗНАЧЕННЯ ВИРАЗНОГО ЧИТАННЯ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ	26
Гольонко І. П., Шевчук О. А. ВПЛИВ ВЖИВАННЯ НЕЯКІСНОЇ ВОДИ НА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ВНЗ	28
Грищук К. В., Малиновська Н. В. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ МОВЛЕННСВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ РАННЬОГО ВІКУ	30
Гук С. П., Лісова С. В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ.....	32
Давидюк Ю. В., Гронь Л. В. ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ОЗНАЙОМЛЮВАЛЬНОГО ЧИТАННЯ АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ СТАРШОКЛАСНИКІВ ЗОШ	34
Динюк Б. А., Руденко В. М. РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНО-ВИРОБНИЧИХ УМІНЬ У УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРОФІЛЮ «ДЕРЕВООБРОБКА» З ВИКОРИСТАННЯМ МЕТОДІВ ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ	36
Дмитрів М. В., Твердохліб І. А. МІСЦЕ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....	37
Журомська Ю. В., Пагута Т. І. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧАСОВИХ УЯВЛЕНЬ.....	38
Каленик В. І., Галатюк Ю. М. ОСОБЛИВОСТІ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У НАВЧАННІ ФІЗИКИ.....	39
Карпович Ю. В. СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ВИХОВАННЯ ДИСЦИПЛІНОВАНOSTІ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	41
Киселюк І. Р., Косарева О. І. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ У МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ ДО УМОВ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ.....	43
Кіндер О. М., Борова В. Є. ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ІДЕЙ СОФІЇ РУСОВОЇ У МОВЛЕННСВОМУ РОЗВИТКУ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	45
Кірсева О. О., Степанова О. І. ВПЛИВ СЛОВЕСНИХ ІГОР, ІГРОВИХ МОВЛЕННСВИХ СИТУАЦІЙ, ІГРОВИХ МОВЛЕННСВИХ ВПРАВ НА РОЗВИТОК ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	46
Кіряк М. М., Бричок Б. П. ЯКІВ ФЕОФАНОВИЧ ЧЕПІГА ПРО ІДЕАЛ УЧИТЕЛЯ	47
Кльоф Н. Ю., Косарева О. І. ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО РОБОТИ З БАТЬКАМИ З ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДОШКІЛЬНИКІВ	49
Козачук М. В. СПЕЦИФІКА ОРГАНІЗАЦІЇ КОРЕКЦІЙНО-ЛОГОПЕДИЧНОЇ РОБОТИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ.....	51
Коцур Є.-Л. І., Руденко Н. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВИХОВАТЕЛЯ ДО ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ЗАСОБІВ У РОБОТІ ДОШКІЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	53
Кочерга Є. В., Скиба Ю. А. ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ: ПОНЯТТЯ ТА СТРУКТУРА.....	55

Кравчик Н. О., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	56
Красій Н. Б., Цуркан Т. Г. ВИКОРИСТАННЯ ПРОБЛЕМНИХ СИТУАЦІЙ НА УРОКАХ «Я У СВІТІ» (3-4 КЛАС)	57
Крук І. А., Павлюк Т. О. ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ЕКОНОМІЧНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	58
Кульпач А. В., Степанова О. І. ВИКОРИСТАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З РОЗВИТКУ МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	60
Кушнір Н. В., Горобаха Н. М. РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ЛІНІЇ «ДИТИНА В СЕНСОРНО-ПІЗНАВАЛЬНОМУ ПРОСТОРІ» ЗАСОБАМИ ЕКСКУРСІЇ	62
Латыговская О. В., Шебеко В. Н. СУЩНОСТЬ ФЕНОМЕНА «КУЛЬТУРА ЗДОРОВ'Я» ДЕТЕЙ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	64
Лебедева С. В., Старжинская Н. С. ИСПОЛЬЗОВАНИЯ БЕЛОРУССКОГО ТАНЦЕВАЛЬНОГО ФОЛЬКЛОРА В РАБОТЕ С ДЕТЬМИ ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА	66
Лисюк Т. М., Боровець О. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	67
Лобанова А. І., Борова В. Є. СУТНІСТЬ ФЕНОМЕНУ “ПОНЯТТЯ ЗВУКОВА КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ”	68
Лучкевич В. В. СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ МОВНО-ОСВІТНЬОЇ ПОЛІТИКИ ФРАНЦІЇ В УКРАЇНІ	69
Любчик І. С., Пасічник Я. А. ФОРМУВАННЯ ВМІНЬ ВСТАНОВЛЮВАТИ ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВІ ЗВ'ЯЗКИ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ПОЧАТКОВОГО КУРСУ МАТЕМАТИКИ	70
Маринич В. О., Белешко Д. Т. ОСОБЛИВОСТІ МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ ІСТОРІЯ МАТЕМАТИКИ	72
Марковець О. В., Шевчук О. А. ВПЛИВ АЛКОГОЛЮ НА ЗДОРОВ'Я СТУДЕНТІВ ВНЗ	73
Мартинюк І. В. НЕТРАДИЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В РОБОТІ З ДІТЬМИ-ЛОГОПАТАМИ	75
Мельник М. В., Коваль Г. П. ФОРМУВАННЯ ТЕХНІКИ ЧИТАННЯ В УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	77
Мельничук К. В., Маліновська Н. В. ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ ПЕРЕКАЗУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ	78
Мечик С. І., Пасічник Я. А. ЗАСТОСУВАННЯ ДЕРЕВОВИДНИХ СХЕМ У ПІДРУЧНИКАХ З МАТЕМАТИКИ ДЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	79
Михальчук Ю. Б., Дупак Н. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНОГО СВІТОСПРІЙНЯТТЯ В МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	81
Назарчук Г. А., Пасічник Я. А. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ПРОСТОРОВИХ УЯВЛЕНЬ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	82
Носолюк І. О., Павлюк Т. О. ФОРМУВАННЯ ЛОГІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ДІТЕЙ З РІЗНИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОЇ ГРУПИ	83
Ольшесвська К. В., Горобаха Н. М. НАСТУПНІСТЬ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ ТА ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У ФОРМУВАННІ СЕНСОРНОЇ КУЛЬТУРИ ДИТИНИ	86
Осипчук І. В., Дупак Н. В. ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ КРАСЗНАВЧОЇ РОБОТИ В ШКОЛІ	87
Павлова Н. С. ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ДОСВІДУ ФАХОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ	89
Переходько В. В., Фещук Ю. В. РОЗВИТОК ГРАФІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ СЛЮСАРІВ З РЕМОНТУ АВТОМОБІЛІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	91
Петлюк Н. А., Падалка О. І. ФОРМУВАННЯ МОРАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ УСНОЇ НАРОДНОЇ ТВОРЧОСТІ	93
Прокopcук Н. В., Павлюк Т. О. ДОСЛІДЖЕННЯ ВИХОВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ	94
Пшеницына Л. А. РАЗВИТИЕ КОНСТРУКТИВНО-ТЕХНИЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ ДЕТЕЙ СТАРШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА (ТЕОРЕТИЧЕСКИЙ АСПЕКТ)	96
Романюк А. А. ЕЛЕКТРОННІ НАОЧНІ ЗАСОБИ НАВЧАННЯ	97
Росоловська І. Б., Падалка О. І. ВИХОВАННЯ ВЗАЄМОДОПОМОГИ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В СТРУКТУРІ СОЦІАЛЬНО – КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ	99
Сачковська Н. І., Дупак Н. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	101
Сачук Т. О., Лісова С. В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ ДИСЦИПЛІН	102
Сидоренко І.А., Руденко Н. М. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ У ДІТЕЙ ІЗ ЗАТРИМКОЮ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ	104
Смеречанська А. І., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНА СИСТЕМА В. СУХОМЛІНСЬКОГО У КОНТЕКСТІ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДУМКИ ХХ СТ.	107
Сокол О. В., Янцур Л. А. РОЗВИТОК ТВОРЧОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ НАРОДНОГО ДЕКОРАТИВНОГО МИСТЕЦТВА ПОЛІССЯ	108
Солованюк Р. В., Сингаївський Д. В. ФОРМУВАННЯ ЗАГАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВМІНЬ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	110
Солоненчук Т. В., Маліновська Н. В. ФОРМУВАННЯ МОВЛЕННЄВОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ У ПРОЦЕСІ РОБОТИ З ХУДОЖНЬОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ	112
Стельмашук Ж. Г. КРИТЕРІЇ ГОТОВНОСТІ КЛАСНОГО КЕРІВНИКА ДО НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ	114
Стефняк М. В. ВОСПРІЯТИЕ РОДИТЕЛЯМИ ФЕНОМЕНА ДЕТСТВА	116

Томчук А. М., Козлюк О. А. ФОРМУВАННЯ БАЗОВИХ МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ У ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	117
Трубнікова Ю. О., Пасічник Я. А. РЕАЛІЗАЦІЯ ДИДАКТИЧНИХ ПРИНЦИПІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ	119
Фешук І. Д., Бричок С. Б. ПЕДАГОГІЗАЦІЯ БАТЬКІВ ЯК ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ.	120
Хоронжевський О. М., Янцур М. С. ФОРМУВАННЯ ОСНОВ ГІГІЄНИЧНОЇ КУЛЬТУРИ В УЧНІВ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ	123
Царук О. А., Бричок Б. П. ПОЧАТКОВА ШКОЛА І СІМ'Я: ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ.....	125
Цимбал Ю. Р., Янцур Л. А. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОСТІ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІЛЮСТРАТИВНОЇ ГРАФІКИ.....	126
Чайка М. В., Галатюк Ю. М. МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИКОНАННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ З ФІЗИКИ.....	128
Чичелюк А. І., Бричок Б. П. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	130
Шевченко О. В., Петренко О. Б. СТАН СФОРМОВАНOSTІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	131
Шевчук Ю. В., Петренко О. Б. ЕЛЕМЕНТИ АКТОРСЬКОЇ І РЕЖИСЕРСЬКОЇ ТЕХНІКИ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ.....	133
Шибецька Т. С., Гронь Л. В. МЕТОДИКА РОБОТИ З ІНШОМОВНИМ ТЕКСТОМ ДЛЯ ЧИТАННЯ В СТАРШІЙ ШКОЛІ	134
Шклярєва С. С., Никонова Л. Е. ИНФОРМАЦИОННОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ РОДИТЕЛЕЙ В УСЛОВИЯХ УЧРЕЖДЕНИЯ ДОШКОЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	136
Шроль Т. С. АНАЛІЗ СТАНДАРТІВ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО ВИКОРИСТАННЯ ІКТ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ	137
Шуляк А. С., Старжинская Н. С. РАЗВИТИЕ ПОНИМАНИЯ РЕЧИ ДЕТЬМИ МЛАДШЕГО ДОШКОЛЬНОГО ВОЗРАСТА В ОБЩЕНИИ СО ВЗРОСЛЫМ.....	139
Щербович О. А., Горбатова Е. В. ФОРМИРОВАНИЕ ЭСТЕТИЧЕСКИХ ЦЕННОСТНЫХ ОРИЕНТАЦИЙ НА ЭТАПЕ ДОШКОЛЬНОГО ДЕТСТВА	141
Ясковець В. Ю., Янцур М. С. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ПРОЕКТНО-ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ У ПРОЦЕСІ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ З ДЕРЕВООБРОБКИ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	142

Молодий психолог

Бондарчук І. М., Борова В. Є. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ТА МІЖСОБИСТІСНИХ ВІДНОСИН У ПІДЛІТКІВ	145
Завадський П. Ю., Сторож О. В. ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ СТУДЕНТІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ САМООЦІНКИ.....	147
Кізілова А. І., Сторож О. В. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ ТРИВОЖНОСТІ У СТУДЕНТІВ В КОНФЛІКТНИХ СИТУАЦІЯХ	147
Костриж О. О., Корнівська М. М. ІДЕНТИЧНІСТЬ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ.....	149
Котелюк М. В., Сторож О. В. МОТИВАЦІЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИХ ЯКОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ПСИХОЛОГІВ.....	151
Крупеня М. М., Сторож О. В. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТІВ-ПЕРШОКУРСНИКІВ З РІЗНИМ РІВНЕМ ТРИВОЖНОСТІ.....	153
Саковська А. І., Шевчук О. А. ПСИХОЛОГІЧНІ ДЕТЕРМІНАНТИ ХАРЧОВОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ	154
Сидорчук Н. Л. РЕФЛЕКСИВНІ ЗАСАДИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	157
Швець Б. В., Колодич О. Б. ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ СУСПІЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ТА ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ СТАРШОКЛАСНИКІВ	159
Шемечко М. І, Борова В. Є. ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЦІННІСНОЇ СФЕРИ ДЕВІАНТНИХ ПІДЛІТКІВ.....	161